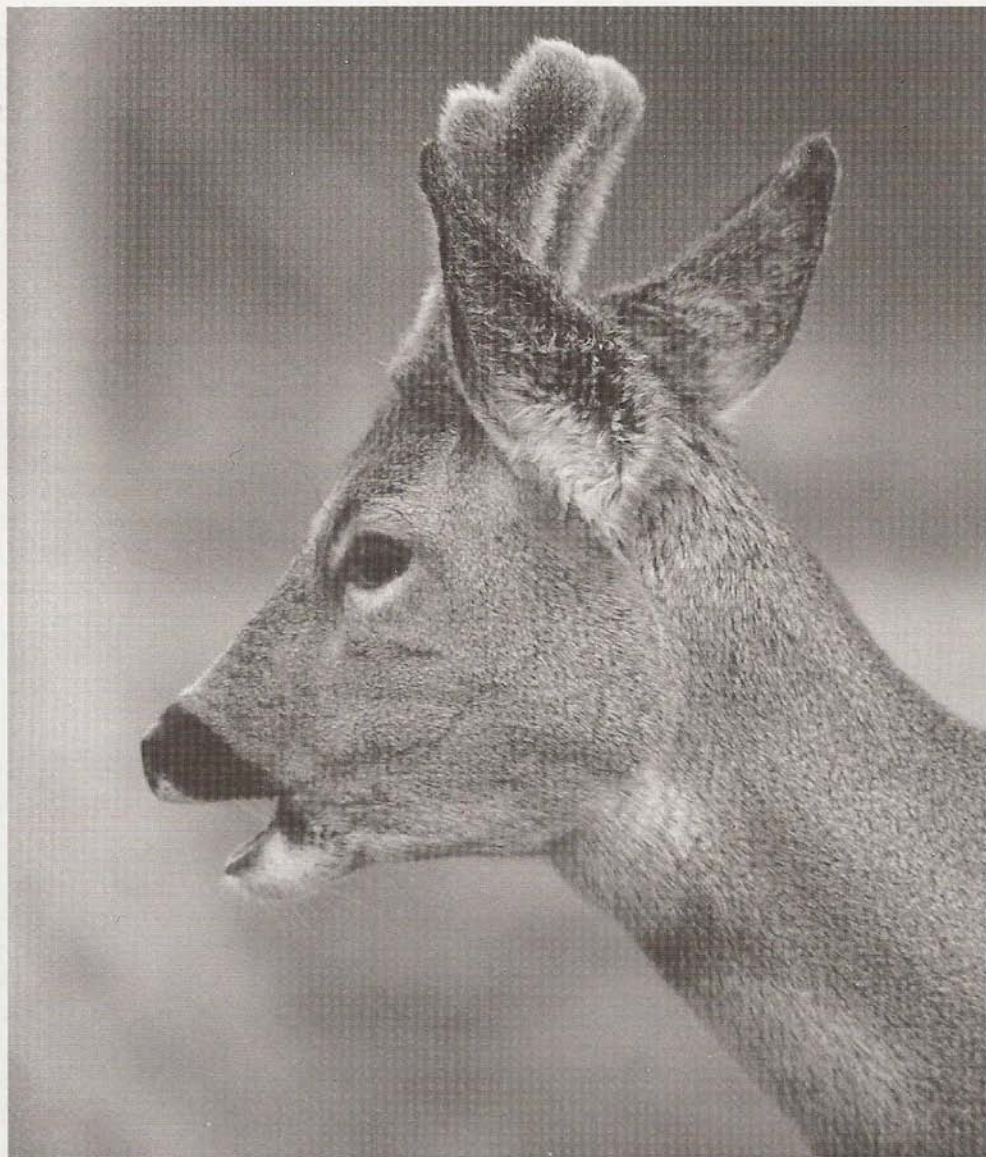

CAPREOLUS

TIJDSCHRIFT VOOR REEWILDBEHEER

6e jaargang nr. 17 maart 1998

Colofon

opgericht op 21 april 1951.

Capreolus, Tijdschrift voor
Reewildbeheer
van de Vereniging Het Reewild
ISSN: 0929-1091
Verschijnt: 4 x per jaar
Beschermer: Z.K.H. Prins
Bernhard

Redactieraad:

Prof Dr J.L. van Haften
Mr T.M. Kolle
R. van Nederpelt
Dr A.P.M. Rutten

Redactie:

Mw. J.E. van Herp-Bruynius
(vormgeving)

Redactie ondersteuning:

Mw. J.A.M. Hendriks-
Hueber (fotomateriaal)
R.C. van Dijk (acquisitie)
J.M. Smit (Buitenlandse tijdschriften)

Foto cover: Joke Hendriks

Verenigingsprofiel.

Bestuur:

Mr T.M. Kolle voorzitter
B.H. Strating-Meissner secretaris
R.L. van Nederpelt penning-
meester

M.O. Schepers D.B. lid
J.H. Bakker lid
J.B.M. Hoefsloot lid
H. Meyeringh lid
H. Punt lid
Dr A.P.M. Rutten lid
Ir J.M. Seroo lid
C.J.M. Slikkeveer lid
Dr R.J. Vierling lid
G.F.H. van de Woude lid

Secretariaat:

Mw. B.H. Strating-Meissner,
Waalwijk 11, 4171 CA Herwijnen.
tel/fax: 0418-582365

Ledenservice-administratie:

Mw. J.E. van Herp-Bruynius,
Landjonker 19, 3834 CL Leusden.
tel/fax: 033-4942032

Slijpplaatjes:

G.J.M. Koenderink,
Lhee 96, 7991 PK Dwingeloo.
tel: 0521-597356

Coördinator keurmeesters:

J. Schoonderbeek,
Meidoornstraat 16,
7497 MG Bentelo.
tel: 0547-292228

Drukkerij:

Bergdrukkerij Amersfoort,
Kosmonaut 11,
3824 MK Amersfoort.
033-455 18 88

Contributie: f 50,- per jaar.

Bankrelatie:

ABN ♦ AMRO Bank
rek.nummer 49.70.37.440
Gironummer van de bank 83.75.70
t.n.v. Vereniging "Het Reewild" te
Garderen.

"Capreolus" is het onafhankelijke
orgaan van de Vereniging Het
Reewild. De weergegeven meningen
komen niet noodzakelijkerwijs over-
een met die van het bestuur. De
redactie behoudt zich het recht voor,
elke reactie te korten of te redigeren.

Copy voor de volgende 'Capreolus'
vóór 1 mei 1998 zenden aan redac-
tie van Capreolus: Antwoordnummer
3268, 3800 ZA Leusden.

INHOUD:

	blz
-Van de voorzitter, <i>T.M. Kolle</i>	3
-Uitnodiging Jaarvergadering	5
-Bestuursverslag 1997	6
-Basiscursus, <i>N. van Loeröf</i>	8
-Valwild en de WBE, <i>P.H. Schneider</i>	9
-Veldkijkers, <i>R. van Dijk</i>	11
-Keurmeesterscursus, <i>J. Brinkman</i>	20
-Alle kogels vliegen ... deel 6, <i>J.M. Smit</i>	22
-Uniek, <i>P.H. Schneider</i>	29
-Aktiviteitenkalender	30
-Nieuws van onze Ledenservice, <i>Mw. J.E. van Herp-Bruynius</i>	31

Van de voorzitter

-T.M. Kollé-

Terugzien in voldoening

Dit is het laatste voorwoord in het tijdschrift Capreolus dat u van mij als voorzitter van de Vereniging Het Reewild zult lezen. Op de Jaarvergadering van 18 april aanstaande neem ik, na een bestuursperiode van zeven jaar, afscheid als landelijk voorzitter. Terugkijkend op mijn bestuursperiode is er een groot aantal zeer verheugende ontwikkelingen binnen de vereniging te constateren, maar zijn er ook diverse aanleidingen tot zorgen.

Verheugend is, en daarop ben ik samen met mijn andere bestuursleden van het Dagelijks Bestuur en het Landelijk Bestuur toch wel een beetje trots:

- de enorme stijging van het ledenaantal van de vereniging (meer dan 50%);
- het oprichten van het tijdschrift voor reewildbeheer 'Capreolus' dat nu al sinds geruime tijd het bindende orgaan tussen de Vereniging en de leden is;

- het overnemen en in stand houden van de merkenregeling;

- het intensieve overleg met rijk, provincie en bevriende verenigingen, dat heeft geleid tot het vastleggen van het principe van reewildbeheer zoals door de vereniging Het Reewild wordt voorgestaan, in zowel de Nota Jacht- en Wildbeheer als de nieuwe Flora- en Faunawet;

- het bieden van een groot aanbod van cursussen, waaronder eindelijk een basiscursus en een nieuwe keurmeesterscursus;

- het totaal vernieuwen van het PR-materiaal, waaronder een zeer goed ontvangen

nieuwe stand met een CD-i presentatie;

- het sluiten van een convenant met de KNJV;

- het presenteren van een Nota Reewildbeheer als uniform product van de hele vereniging.

Er is nog veel meer. Teveel om op te noemen.

Voor deze activiteiten en presentaties verdienen vooral mijn medewerkers grote dank, meer dank dan ik hier zou kunnen uitspreken, Talloze mensen hebben zich immers in commissies, bij Reewildbeheertentoonstelling en, de Game Fair, en in overlegsituaties verdienstelijk gemaakt voor de vereniging. Zonder deze inzet zou een vereniging als deze niet kunnen bestaan.

Maar toch

Reden tot zorg is er naar mijn mening voornamelijk over de interne structuur van onze vereniging. Door de enkele jaren geleden in het leven geroepen regionale organisaties is er naar mijn overtuiging teveel autonomie bij de verschillende regiobesturen ontstaan, waardoor een eensgezind gezicht van de vereniging naar buiten soms moeilijk valt te handhaven.

Onderlinge strubbelingen

Foto: Joke Hendriks

russen regionale bestuurders hebben daartoe bij gedragen. Het contact met de leden van de vereniging behoort tot de uitsluitende taak van de regionale organisaties. Daar is naar mijn mening in de afgelopen jaren te weinig aandacht aan besteed en het Dagelijks Bestuur en het Landelijk Bestuur hebben te weinig gedaan om dat bij te sturen. In het bijsturen en het wellicht herstructureren van deze interne organisatie en het daardoor sterk verbeteren van het contact met de leden

en de interne communicatie ligt een belangrijke taak voor mijn opvolger. Er is geweldig veel werk verzet in een zeer turbulente periode. Onze vereniging is daar, in het belang van het behoud van het Reewild in de Nederlandse fauna, goed doorheen gelaeverd en wij hebben onze posities op veel punten kunnen versterken. In de komende jaren zal er wederom veel werk moeten worden verzet, met name in de WBE's en de FBE's. De reewildbeheerplannen dienen nog steeds sterk

verbeterd te worden, de opleiding en kennis van de gemiddelde reewildbeheerder moet verbeterd worden en er zal een nog duidelijker eenvormig gezicht van de vereniging moeten ontstaan.

Ik wil de leden van de vereniging en mijn medebestuurders nogmaals danken voor het in mij gestelde vertrouwen. Ik hoop van velen persoonlijk afscheid te kunnen nemen op de Jaarvergadering van de vereniging op 18 april aanstaande in Hotel Bakker te Vorden.

Apeldoorns Wapen Atelier

**Vindt U
kwaliteit
ook zo
belangrijk?**

Wij ook!

**Daarom hebben wij alleen
vaktmensen in dienst.**

**Buiten kwaliteit leveren we ook
nog een uitstekende service.**

Dit alles tegen een redelijke prijs.

**Laat Uw wapens voor het nieuwe seizoen
Geheel Gratis : door ons controleren
Op speling en loop slijtage.**

Apeldoorns Wapen Atelier

Koninginnelaan 15, 7315 BJ Apeldoorn

Tel.: 055-5217522, b.g.g. 055-3661155 of 06-53190428

Geopend: dinsdag t/m donderdag van 19.00 tot 22.00 uur.

Andere tijden volgens afspraak.

Enige en officiële aankondiging

UITNODIGING

Herwijnen, maart 1998

Aan de leden

Namens het bestuur heb ik het genoegen u uit te nodigen voor de Algemene Ledenvergadering, tevens jaarvergadering, te houden op

**ZATERDAG 18 APRIL 1998 OM 14.00 UUR IN
HOTEL BAKKER TE VORDEN**

De agenda treft u bijgaand aan.

Met vriendelijke groet,
Mw. B.H. Strating-Meissner
secretaris.

AGENDA

1. Opening.
2. Ingekomen stukken en mededelingen.
3. Goedkeuring notulen Algemene Ledenvergadering 19 april 1997.
4. Jaarverslag 1997.
5. Jaarverslag penningmeester 1997.
6. Verslag kascommissie en goedkeuring van de financiële jaarstukken 1997.
7. Verslag accountant.
8. Benoeming kascommissie 1998.
De kascommissie 1997 bestaat uit de heren B. Bartels, R. Roelfsema en H. van Wessel.
Aftredend is de heer B. Bartels.
9. Begroting 1998.
10. Vaststellen contributie 1999.
11. Bestuursmutaties.
Aftredend is de heer Mr T.M. Kolle en mevrouw B.H. Strating-Meissner.
Het bestuur stelt de heer P. Schenk voor als lid van het bestuur, ex. art. 10 lid 1 onder b. van de Statuten
12. Jaarrede door de voorzitter.
13. Lezing door de heer Prof Dr J.L. van Haften.
14. Rondvraag.
15. Sluiting.

Bestuursverslag 1997

Het afgelopen verenigingsjaar heeft volop in het teken gestaan van de toekomst van het beheer van reewild. Zowel overheidsinstanties en de politiek alsmede terreinbeheerders en jagers zijn van mening dat er zorgvuldig moet worden omgegaan met het reewild in Nederland. Zoals gebleken is uit de behandeling van de Flora en Faunawet in de Tweede Kamer is de huidige wijze van reewildbeheer zoals de vereniging deze voorstaat de juiste wijze. Ook de vergunningverlening zoals deze uitgevoerd werd blijft in de nieuwe wet gehandhaafd. Het ontwerp van deze wet is thans door de Tweede Kamer geaccepteerd.

De Reewildbeheernota is voor een ieder die op zeer uitéénlopende manieren te maken kreeg met het beheer van reewild een uitkomst gebleken. Veel vragen omtrent het beheer konden aan de hand van de nota beantwoord worden. Tevens is het dankzij de nota bij verschillende instanties duidelijk geworden dat de 'Vereniging Het Reewild' het aanspreekpunt is als het gaat om reewildzaken.

Zo is ook de nota een belangrijk gegeven geweest voor de provincie bij het uitgeven van de vergunningen. Naar aanleiding van de nota en gesprek-

ken met de vereniging zijn in enkele provincies de jachttijden betreffende het reewild thans uitgebreid. De 'Vereniging Het Reewild' is hier al jaren een voorstander

daar waar nodig te helpen en te adviseren bij het maken van een plan volgens de normen van de vereniging. Dit mede vanwege het aanvragen van de nieuwe vergunningen.

Foto: Joke Hendriks

van. Ook de provincies gaan inzien dat uitbreiding van de jachttijden zal leiden tot een doelmatiger en efficiënter reewildbeheer, met daarbij de positieve uitwerkingen zoals bijvoorbeeld vermindering van verkeersslachtoffers en betere voorkoming van wildschade.

De vereniging geeft in de nota ook de noodzaak van een kwalitatief hoogwaardig reewildbeheerplan aan. Het beheer van reewild moet gebaseerd zijn op een goed en degelijk reewildbeheerplan. Het afgelopen jaar zijn de regio's van de Vereniging intensief bezig geweest om

Opleidingen

Basiscursus:

De ontwikkeling van deze cursus heeft zich in het afgelopen jaar voltooid. In enkele regio's is in het najaar 1997 gestart met deze cursus, de andere regio's zullen voorjaar 1998 volgen. In die regio's waar de cursus thans draait is de cursus een groot succes gebleken. Zowel hieruit als uit de stroom aan inschrijvingen blijkt dat er een grote behoefte is aan een cursus op dit niveau. De cursus is een basale cursus en zit tussen de jachtopleiding en één van de zwaardere cursussen in. Na deelname aan de cursus ont-

vangt iedere cursist een getuigschrift van deelname.

Keurmeesterscursus:

Deze cursus van de Vereniging Het Reewild, die ontwikkeld is door de heren J. Schoonderbeek, J. Brinkman, H. Hesselink en G. Koenderink, na onderzoek van de commissie Beheertentoonstellingen, is in het laatste stadium gekomen. Twee try-outs hebben plaats gevonden met een zeer positief resultaat. Met deze cursus zullen er reewildkeurmeesters binnen de WBE's komen die in staat zijn de door de provincie vereiste reewildbeheerplannen te controleren. De cursus is gepresenteerd aan het landelijk bestuur en de aanwezige regiobestuurleden op de jaarlijks te houden regiobesturendag in maart. Het landelijk bestuur zal nu moeten gaan beslissen hoe verder zal gaan met de cursus. Met deze cursus zijn we op de goede weg; het is een aanzet naar uniformiteit, die jaarlijks tot uiting zal gaan komen in regionale uniforme beheertentoonstellingen, waardoor het landelijke reewildbeheer duidelijk naar buiten gebracht kan worden.

Public Relations

Reewildfilm:

In tegenstelling tot de hoop die we vorig jaar koesterden zal de geplande reewildfilm dit voorjaar niet uitgezonden

worden. Een belangrijke oorzaak in deze is de stagnatie van de sponsoring, dit tot grote teleurstelling van het bestuur.

De uitgifte van een reewildfilm zoals het bestuur die voor ogen heeft zal alsnog grote prioriteit blijven behouden. Het bestuur hoopt de film te kunnen realiseren om op deze manier het grote publiek kennis te laten nemen van het reewild en voornamelijk van het beheer van reewild in Nederland.

naar fantastische prijzen die zowel door de vereniging als door derden ter beschikking waren gesteld en een gesprek aangaan met leden van het bestuur. Het bestuur hoopte op deze manier op een andere wijze iets voor haar leden te doen, helaas bleek de opkomst tegen te vallen.

Overlijden van Jhr M. de Savornin Lohman

Het afgelopen jaar hebben wij afscheid moeten nemen van de heer M. de Savornin

Foto: Sip de Vries

Game Fair:

Op de Game Fair 1997 in Park Berg en Bos te Apeldoorn was de vereniging groots aanwezig. Reden hiervoor was de ledendag die het bestuur georganiseerd had op zaterdag 30 juli. Op deze dag konden de leden profiteren van kortingen, meedingen

Lohman. De heer Lohman is voorzitter van de Vereniging geweest van 1983 tot en met 1991 nadat hij al eerder een termijn als bestuurslid had gediend. Na zijn bestuursperiode is de heer Lohman tot ere-lid van de Vereniging benoemd. De heer Lohman heeft op bestuurlijk niveau

veel voor de Vereniging betekend: hij heeft een eenheid gecreëerd en ervoor gezorgd dat de 'Vereniging Het Reewild' een officiële gesprekspartner is geworden bij de overheid betreffende zaken aangaande het reewild.

Ledenaantal

De stijging van de laatste jaren, met uitzondering van

een lichte daling in 1996, heeft zich ook in 1997 doorgezet. Dit mede dankzij het succes van de ledenwervingscampagne, waardoor vele nieuwe leden zijn aangedragen door bestaande leden. Helaas waren er ook opzeggingen, meestal vanwege het niet meer bejagen van reewild door een lid of vanwege financiële omstandigheden.

De ontwikkeling van het afgelopen jaar was als volgt:

Nieuwe leden: 156
Opgezegd: 108
Overleden: 12
Geroyeerd wegens wanbetaling: 14

Per 31 december 1997 bedroeg het aantal leden 2192

Basiscursus Reewildbeheer in Regio Noord Nederland.

-N. van Loeröp-

Basiscursus in regio

In de maanden november en december ging de door de Landelijke Vereniging Het Reewild opgezette basiscursus Reewildbeheer in de noordelijke provincies van start. Doel van de cursus is de leemte tussen jachtopleiding en de praktijk van reewildbeheer op te vullen en ook de ervaren jager stof tot nadenken te geven. Op een vijftal locaties, verdeeld over Friesland, Groningen en Drenthe vond de cursus plaats. Van de mogelijkheid om bij aanmelding van meer dan 10 deelnemers per cursus, de cursus in de WBE zelf te houden werd twee keer gebruik gemaakt. Verdeeld over drie avonden kwamen de volgende onderwerpen aan bod:

- Kenmerken van het ree: anatomie, haarkleed, gewei, schatten leeftijd, aanspreken
- Het ree en zijn voedsel
- Voortplanting, beheer, jacht, aanschaf en behandeling buks, jachtmethoden, etiquette, wildverzorging en behandeling van trofee.

De cursisten varieerden van zeer ervaren- tot pas beginnend reewildjager. Kortom een zeer gemengd gezelschap.

Aan het eind van de derde avond werd het geheel afgesloten met het overhandigen van een getuigschrift. Al met al een cursus die goed is aan geslagen.

In de maanden maart en april gaat bij voldoende deelname de cursus nogmaals van start. Nadere informatie is te verkrijgen bij de secretaris van Reewildbeheer Noord Nederland, Tolhuisweg 30, 9475 PG Midlaren. Tel. 050-4094133

Foto: Sip de Vries

Valwild en de WBE

-P.H. Schneider

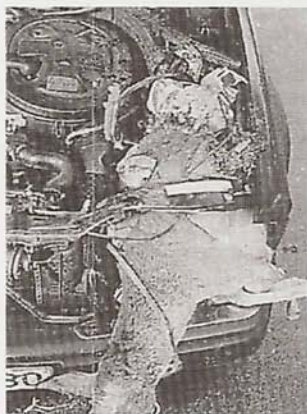
Een schat aan gegevens

Als het op verkeersstatistieken aankomt, beschikken wij in Nederland over een schat aan gegevens. Maar als we willen weten hoeveel wild er op de Nederlandse wegen sneuvelt, dan is er praktisch niets voorhanden. Onze oosterburen hebben dat een heel stuk beter voor elkaar. De A.D.A.C. (de Duitse Wegewacht) en de politie werken daar heel nauw samen met de plaatselijke jagerij. Om u een kleine indruk te verschaffen omtrent de totale wildschade in 1997, die bedroeg DM 600 miljoen. Bij deze aanrijdingen met wild waren 3.500 mensen betrokken, waarvan 2.482 licht- en 928 zwaar gewond, **28 mensen verloren het leven!**

Onder de \pm 1.000.000 dieren die in het verkeer sneuvelen waren:

145.000 reeën
8.000 wilde zwijnen
2.700 damherten
1.600 edelherten

Gezien het feit dat de wilde zwijnen en de reeën qua aantal van alle grofwildsoorten net als bij ons sterk in de lift zitten, zal het aantal aanrijdingen in de toekomst alleen maar toenemen. De A.D.A.C. raadt dan ook sterk

Wat er kan gebeuren bij een snelheid van 180 km per uur!

aan om op de plaatsen waar veel grofwild wisselt, alles in het werk te stellen om deze aanrijdingen terug te dringen, wat bij een steeds groter wordende verkeersintensiteit waarschijnlijk helaas een utopie zal blijken te zijn.

Duftzaun

'Duftzaun', het nieuwe wildwerende middel, wordt ondanks een zeker gewenningsproces toch sterk aanbevolen door de A.D.A.C. naast het plaatsen van wildspiegels en rasters. Deze laatste moge-

lijkheid is echter zeer kostbaar, namelijk DM 10.000 voor 1 km. autobaan. Belangrijk om te melden is ook dat verzekeringsmaatschappijen bereid zijn om daar de WBE's te sponsoren bij het plaatsen van wildkerende middelen. *Welke zijn dat? Red.)*

Bovengenoemde cijfers uit Duitsland liggen bij ons, en u zou het op het eerste gezicht misschien niet denken, nog aanmerkelijk nadeliger. Dat heeft namelijk alles te maken met een nog veel fijnmaziger wegnnet bij ons dan in Duitsland. In 1997 werden in Duitsland 1.028.000 reeën geschoten; het valwild bedroeg 145.000 stuks = \pm 15% van het afschot.

In Nederland worden \pm 20.000 vergunningen uitgegeven, waarvan \pm 65% in de regel wordt gerealiseerd = 13.000 stuks. Het valwild onder reeën bedraagt jaarlijks \pm 6.000 exemplaren = 50% van het gerealiseerde afschot! Dan is er nog een andere niet onbelangrijke factor, namelijk de wildstroperij, die na het verdwijnen van de 'Vliegende Brigade' er bepaald niet minder op geworden is en die alleen al op de Veluwe op zo'n 15% wordt geschat!

Foto's:
Paul Schneider

Een onmogelijk zaak?

U begrijpt intussen wel dat het in feite bijna een onmogelijke zaak is om goed wild-beheer te beoefenen, indien we niet beschikken over gegevens van hetgeen er uit ons veld verdwijnt. Nog afgezien van het verlies van de economische waarde dat het wildbraad vertegenwoordigt. Nu hebben we onlangs de regeling kunnen treffen met de Wegenwacht van de ANWB dat onze zweethondenlijst op de vier landelijke meldpunten hangt. En inmiddels hebben we hiervan de eerste vruchten kunnen plukken! Op verzoek van de ANWB zullen we binnenkort een gesprek hebben over hoe we één en ander ook in samenwerking met de politie kunnen verfijnen. Dit laatste sluit naadloos aan op een brief die ik onlangs ont-

ving uit de regio 'Achterhoek' van de Vereniging Het Reewild:

De regio voorzitter schrijft:

***In augustus 1997 ontving ik van u publicaties over Valwild & Wegenwacht en de correspondentie hierover met de KNJV. Het is een goede zaak bekendheid te geven aan controlerende instanties op de weg over het bestaan van mogelijkheden om aanrijdingen met wild te melden bij ter zake kundige personen. In de Achterhoek is op aanraden van een medewerker op de politie-meldkamer in Apeldoorn de volgende methode ontwikkeld: Iedere WBE heeft een enquête-formulier ontvangen, waarop namen van twee personen in deze WBE vermeld kunnen worden, die geïnformeerd

kunnen worden als bij de meldkamer een aanrijding met (ree)wild gemeld wordt. Deze personen moeten wel goed bereikbaar zijn en de weg in de WBE goed weten (vooral weten wie waar jaagt). Dit systeem werkt nu een jaar. Onlangs ontvingen we een uitdraai van de meldingen van het afgelopen jaar en bedroeg 228 incidenten! De gegevens die zo verkregen worden kunnen goed verwerkt worden in beheerplannen. Ik vind dat geprobeerd moet worden de contacten met Wegenwacht en politie te bundelen en verder uit te breiden. In gesprekken over dit onderwerp kwamen een aantal problemen naar voren:

- Niet iedere politiemann weet wat een ree is. (Er is in de Achterhoek al eens een jager geroepen bij een doodgereden bokser(hond) met de melding dat er een ree lag).
- De wijze van melden op papier verschilt per politiedistrict; niet altijd wordt verschil gemaakt tussen reewild en kleinwild.

Zou het zinvol zijn over dit onderwerp verder te praten en te proberen hier landelijk iets te gaan organiseren? Er zullen beslist genoeg problemen op te lossen zijn, maar nu de jager zich steeds meer als beheerder moet verantwoorden vind ik het een normale zaak dat instanties hun medewerking verlenen aan het verzamelen van bruikbare gegevens. Het zal nodig zijn

op een aantal plaatsen voorlichting te geven, maar die mogelijkheden zijn er mijns inziens voldoende. Ik hoor graag uw mening hierover***

Goede samenwerking

Op dit moment zijn er buiten de regio Achterhoek meerdere WBE's die een voortreffelijke samenwerking hebben opgebouwd met de politie, maar er liggen nog hele gebieden

braak. Deze belangrijke samenwerking met de politie kan niet van boven worden gedictieerd, maar per WBE van onder af aan worden aangeslingerd. Het vergt de nodige tijd eer het zo ver is. Staat het eenmaal op de rails dan heb je er niet zo veel omkijken meer naar. Maar voor een goed wildbeheerplan een absolute must! Er is dus nog heel wat werk aan de winkel!

Veldkijkers

-R. van Dijk-

Inleiding:

Wanneer u het observeren van wild, of de jacht hierop reeds beoefent, is geen uitleg meer nodig over de waarde van een goede veldkijker. Omdat een kijker hiervoor een belangrijke rol speelt, is het voor degene die er een moet gaan aanschaffen van belang hierover gedegen te worden geïnformeerd. Bovendien bezorgt een goede kijker u vele aangename momenten tijdens de uren die we vaak wachtend in het veld moeten doorbrengen. Omdat ook een veldkijker een **optisch instrument** is wordt de koper geconfronteerd met vele (optisch)vaktechnische termen. Daarnaast is het aangeboden assortiment vrij groot en verdeeld in diverse prijsklassen. Om u een beetje wegwijs te maken in de optische terminologie heb ik een en

ander hierover op een rijtje gezet. Voor wat betreft de keuze, heb ik een greep gedaan in een aantal kijkers die mij persoonlijk aanspreken en die ik in soorten, lichtsterkten, gebruiksdoel en prijsklassen heb ingedeeld.

Porro en dakkant kijkers

Kijkers zijn er in diverse typen, vergrotings- en lichtsterkten. Kijkers kunnen we verdelen in enkelvoudige kijkers (ook wel telescopen - of spektief genoemd) en prismakijkers. Prismakijkers zijn er in twee basistypen namelijk; 'Porrokijkers' en 'Dakkantkijkers'. De prisma's hebben tot doel het beeld om te keren en zodoende grootte en lengte van de kijker te beperken en kunnen verschillend zijn opgebouwd. Bij kijkers uitgevoerd met 'Dakkant'

Foto: Joke Hendriks

prisma's zijn de objectieven en de prismaonderdelen in één rechte lijn geplaatst, terwijl dit bij een prismaopbouw volgens 'Porro' (Porro-prisma) niet het geval is. Daarom zijn kijkers van het zogenaamde 'Porro type' breder van bouw. Dakkantkijkers zijn slank gevormde kijkers maar zijn kostbaarder in aanschaf. Bij een 'Dakkant'type kijker

moeten de prisma's, in verband met het optredende faseverschil van de lichtgolven, van een speciale fasecorrecterende coating worden voorzien, die deze kijker (van een goede kwaliteit) extra duur maakt.

Stralengang door een Porro- (links) en een Dakkantveldkijker (rechts)

Ref. Bresser Optiek

Stootbestendig, stof en waterdicht

Bij vele kijkers is tegenwoordig het huis vervaardigd van een hoogwaardige kunststof, die sterker is dan aluminium; en uitgevoerd met een rubberen of kunststoffen bekleding.

Maar pas op: kijkers die zijn uitgevoerd met een rubberen of kunststoffen bekleding zijn niet altijd water- en stofdicht! Een gegarandeerde water- en stofdichte kijker is onder druk gevuld met droge stik-

stof en is aanmerkelijk hoger in prijs. Let bij aankoop op de specificaties!

Een rubberen of kunststoffen bekleding maakt een kijker wel beter bestand tegen stoten en spatwater.

Brildragersvriendelijk

Een belangrijk aspect bij de aankoop van een kijker is of deze brildragersvriendelijk is. Hiermee wordt bedoeld dat de oogafstand ten opzichte van de oculairlens (ook wel 'eye relief' genoemd) zodanig is dat brildragenden de kijker direct kunnen gebruiken, zonder dat er te veel van het gezichtsveld verloren gaat. Vele kijkers zijn daarom uitgerust met oprolbare oogschelpen; de mooiste oplossing is een uitvoering, voor-

zien van inschuifbare oogschelpen zoals bij de Swarovski SLC-modellen en de Leica Trinovid. Het nadeel hiervan is echter wel dat stof en zanddeeltjes kunnen binnendringen en eventuele reparatiekosten door deze constructie hoger kunnen zijn.

Het oculair

Het oculair, de lenzengroep aan de oogzijde, is bepalend voor het beeld- of gezichtsveld. Het beeldveld geeft aan hoeveel meter van een terrein op een afstand van 1000 meter direct kan worden overzien. Een groot beeldveld stelt u in staat snel een landschap te ontrafelen en vliegende vogels gemakkelijk te volgen. Een kijker uitgevoerd met zogenaamde groothoek oculairen gebruikt een groter gedeelte van de lenzen waardoor lensfouten meer naar voren komen. Immers een groot beeldveld moet dan worden gecombineerd met een afbeelding die tot aan de randen haarscherp is. Dit vereist een complexe optische samenstelling van de oculairen.

Optische kwaliteit

De optische kwaliteit van een kijker wordt bepaald door de scherpte, helderheid, contrastrijkdom en kleurenweergave.

Een kijker is een optisch instrument waarbij een transmissie van lichtgolven door

Foto: Joke Hendriks

een optisch systeem, bestaande uit objectief prisma's en oculairen, plaatsvindt. Aangezien wit licht uit verschillende golflengten bestaat (het kleurenspectrum) vinden bij een optisch systeem van een kijker kleurschifting, reflecties en hierdoor ook lichttransmissieverlies plaats. Deze factoren leiden tot een afname van contrast, helderheid en scherpte. Daarom is een kwaliteitskijker voorzien van zuiver geslepen lenzencombinaties met zeer fijn gepolijste oppervlakken, die op hun beurt zijn voorzien een uiterst geavanceerde 'breedband coating' (Een breedband coating is werkzaam in het gehele kleurenspectrum). Het glas in kwaliteitskijkers is van een zeer 'dense' soort. Dat wil

zeggen met een hoge soortelijke massa en optisch zuiver. Vaak wordt er gebruik gemaakt van Barium Kroonglas. Zoals eerder aangegeven vertoont ieder optisch systeem kleurschifting en onscherpte. Onder kleurschifting wordt verstaan: de in het kleurenspectrum aanwezige verschillende brandpuntsafstanden (bij de basis-kleuren rood, groen en blauw) waardoor het optisch systeem de kleurcontrasten niet optimaal kan weergeven. Dit fenomeen is vooral merkbaar bij tegenlicht en hoge contrasten. Door het gebruik van een zogenaamd apochromatisch objectief (een samenstelling van speciale optische glassoorten) vallen de brandpunten van de basis-kleuren *samen*, zodat zowel

kleurschifting als onscherpte hierdoor vrijwel kan worden opgeheven. Dit zijn belangrijke items voor de optische kwaliteit! Een coating is een opgedampte laag, die reflecties als het ware uitdooft. Door reflecties zo veel mogelijk te reduceren wordt de lichttransmissie aanmerkelijk vergroot. Bij een goede coating is de lichttransmissie minimaal 90%. Dergelijke coatings worden door fabrikanten vaak aangeduid als T (transmission) coatings. Dit komt ook in hoge mate ten goede aan de helderheid, kleurweergave, scherpte en contrast.

Zoals eerder aangegeven, zijn dakkantkijkers voorzien van een extra fasecorrigerende P (phase)-coating. Dit is noodzakelijk omdat de lichtgolven die loodrecht en parallel op een dakkant-prisma combinatie invallen uit fase gaan (niet meer synchroon lopen) waardoor de optische kwaliteit afneemt.

Helderheid en Lichtgevoeligheid

De helderheid van een kijker wordt door twee factoren bepaald. Enerzijds, de kwaliteit van de coatings (lichttransmissie en fasecorrectie bij dakkantkijkers) en anderzijds de lichtgevoeligheid. De lichtgevoeligheid van een kijker wordt bepaald door de zogenaamde uittrede pupil. Dit is te vergelijken met een

Foto: Joke Hendriks

sleutelgat waar men doorheen kijkt. De uittredepupil wordt bepaald door de verhouding tussen de diameter van de objectieven -voorste lenzen- en de vergrotingsfactor.

Bijvoorbeeld: een 7 x 42 kijker heeft een vergrotingsfactor van 7x en een objectiefdiameter van 42 mm.

De uittredepupil is dan voor een 7 x 42 kijker, 6 mm. en kan worden waargenomen door de kijker met de objectiefzijde, op armlengte afstand, naar u toegekeerd te houden. Indien de uittredepupil niet zuiver rond is maar een vierkantje of anderszins, dan zijn de prisma's niet in orde. Bij schemerdonker zijn onze oogpupillen gemiddeld 6 mm. in doorsnede. Een mooie maat voor een kijker

die in schemerdonker moet worden gebruikt is er een met een uittredepupil van 6 mm. Schemerprestaties worden vaak aangeduid met het zogenaamde schemergetal. Dit is echter een rekenkundige waarde die in de praktijk zeer beperkt bruikbaar is. Dit in verband met het lichtverlies dat optreedt wanneer de vergroting toeneemt bij dezelfde objectiefdiameter. (uittredepupil)

Samenvattend, de lichtgevoeligheid bepaald *samen* met de lichttransmissie de helderheid van de kijker.

Centrale- en Dioptrie scherpstelling

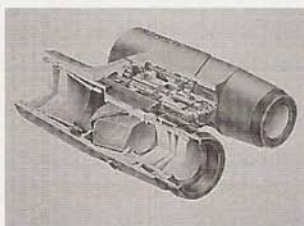
Zoals wellicht bekend kan bij de meeste veldkijkers de afstand scherpstelling door

middel van een centraal scherpstelwiel op uw ogen worden ingesteld. Dit wordt de centrale scherpstelling genoemd. Toch maak ik vaak mee dat een andere belangrijke instelling nog al eens wordt genegeerd.

Hiermee bedoel ik de dioptrie-scherpstelling. Immers, onze ogen presteren meestal niet evenredig, zodat bij gebruik van de centrale scherpstelling de scherpstelling meestal op één oog wordt ingesteld. Dit geeft spanningen en onscherpte tijdens het waarnemen. Het verschil in oogsterkte (aangegeven in dioptrie) kunnen we aanpassen met de dioptrie-instelling. Dit kan een instelbaar (meestal het rechter) oculair zijn of een speciale knop aan de voor- of achterzijde van de middenas.

De oogsterkte kan eenvoudig separaat worden ingesteld door de centralescherpstelling op oneindig in te stellen en de dioptrie-instelknop op neutraal te plaatsen. U richt de kijker naar contrastrijk object op zo'n 200 meter afstand en u sluit hierbij het *rechteroog*. Door middel van de centrale scherpstelling stelt u het object voor uw *linkeroog* scherp. Vervolgens opent u het rechteroog sluit u het *linkeroog* en stelt u door middel van de dioptrie-instelknop het object scherp op u *rechteroog*. Open nu het *linkeroog* en de kijker geeft u een scherp beeld zonder dat

er bij langdurig waarnemen spanningen ontstaan. (hoofdpijn kan het gevolg zijn). De deelstreepjes (+/-) op de schaal geven de onderlinge oog-scherpte-afwijking in dioptrie aan. De ervaring leert dat dit meestal bij kijkers onderling nog al eens verschilt. Eventueel nastellen met beide ogen geopend is mogelijk, door een object uiterst ontspannen waar te nemen en voorzichtig aan de dioptrieknop te draaien. Hierbij zoekt u naar de meest ontspannen instelling. Dit kan wel eens nuttig zijn bij waarnemingen in schemerdonker (minder goede contrasten).

Constructie en opbouw van een Swarovski SLC 7x42 B dakkantkijker

Welke kijker?

Een bruikbare kijker voor de wildobservator, klein- en grofwild jager is een makkelijk draagbare, stootbestendige, spatwater of waterdichte en lichtsterke kijker. Hierbij denken we aan een 7 x 42, 8 x 40, 8 x 42 en 8.5 x 44 (denk aan het toenemende gewicht bij grotere objectiefdiameters). Laat u niet verleiden tot de aankoop van een kijker met een sterkere vergroting. Deze kijkers zijn in de meeste

omstandigheden niet stil te houden, waardoor de winst die behaald wordt door de sterke vergroting, teniet wordt gedaan door de bewegingsonscherpte. Bovendien neemt de lichtsterkte bij een gelijke objectiefdiameter drastisch af. Tevens hebben vergrotingen van 7x of 8x het voordeel van een grotere scherptediepte, beeldveld en lichtsterkte bij gelijke objectiefdiameters. Kies er een met een rubberen of kunststoffen bemandeling die in ieder geval stootvast, geruisloos en prettig hanteerbaar is (ook met handschoenen). Bedenk wel dat de aankoop van een kijker altijd een compromis is en dat de prijs/kwaliteit verhouding een belangrijke rol speelt.

Goed bruikbare kijkers zijn er in prijsklassen vanaf zo'n f 800,— tot en met f 3000,—. Ik zal enkele voorbeelden (in prijs toenemend) van het brede assortiment geven. Voor prijzen rond de f 1000,—: Bresser Montana 7 x 42, prijs f 1049,— en de super lichtgewicht Optolyth Alpine NG 7 x 42. (f 1164,—)

De werkelijke toppers: de Swarovski SLC 7 x 42 B (blijft nog beneden de f 2300,—) maar voor de Zeiss 7 x 45 B/GA T Nachtjager of 7 x 42 B/GA Classic moet men rekenen op zo'n f 2600,—. Ook Leica voert een uitstekende water- en stofdichte kijker, de

Trinovid 7 x 42/BA, prijs f 2400,—

*Bresser Montana 7 x 42
Optolyth Alpine 8 x 40 (Porro)*

Alle genoemde kijkers zijn uitgevoerd met een rubberen of kunststoffen bekleding en zijn, met uitzondering van de Optolith Alpine NG, van het dakkant type. Koop in ieder geval een kijker bij een niet alleen optisch bekwame vakman, maar ook iemand met veldervaring. Een kijker is tenslotte een instrument dat men in principe voor het leven aanschaft. Nog even dit: de genoemde kijkers zijn universeel te noemen waardoor zij tevens geschikt zijn voor de meest uiteenlopende activiteiten.

Doch voor de wildobservator en grofwild jager die het wild vaak in de schemer of onder andere slechte lichtomstandigheden zo optimaal mogelijk moeten -of willen- aanspreken (of andere waarnemingen onder gelijke omstandigheden moeten uitvoeren, zoals voor beveiliging of opsporing) is het naar mijn mening toch verstandig om een 8 x 56 in beschouwing te nemen. Deze kijkers zijn weliswaar zwaarder en volumineuzer, maar in de praktijk toch stabielere bleken dan lichtere uitvoeringen. Door de grote objectiefdiameter zijn deze kijkers aanmerkelijk lichtsterker (grotere uitredupil) en geven een zeer comfortabele waarneming (de hogere lichtsterkte is bij normale lichtomstandigheden ook goed merkbaar in de vorm van een briljanter beeld). Bovendien hebben deze kijkers een relatief groot beeldveld. Een uitmuntende kijker is bijvoorbeeld, de Zeiss 8 x 56 B/GA T Nachtjager (prijs f 2960,—). Ondanks het gewicht van 1500 gram ligt deze kijker door zijn specifieke vorm uitstekend in de hand (vooral met handschoenen).

De Nachtjagers (ook de eerder genoemde 7 x 45) zijn uitgevoerd met een hoogwaardige super-apochromatische optiek met een opmerkelijk lage reflexifactor (coatingtechniek) en die bijna

geen tekenen van kleurschifting laten zien. (Vandaar het gewicht van 1500 gram). Door toepassing van deze super-apochromatische optiek presteert deze kijker uitstekend bij waarnemingen in tegenlichtomstandigheden. Tevens is deze kijker gasgevuuld, dus water- en stofdicht. Door de goede ligging tegen de borst, valt het hogere gewicht van deze slank gevormde kijker in de praktijk verrassend mee. De nekbelasting wordt door de speciale bijgeleverde brede leren riem -met een rubberen voering- tot een minimum beperkt, waardoor de (voelbare) aanwezigheid meer door de grootte als door het gewicht wordt veroorzaakt. Voor een lichtgewicht in de 8 x 56 klasse voert Zeiss de 8 x 56B/GAT Classic (1030 gram) voor de prijs van f 2729,—. Optolyth brengt in deze klasse de Optolyth Royal 8 x 56 BGA met een gewicht van 1070 gram. De prijs voor deze goed presterende kijker is f 2729,— (maar is slechts spatwaterdicht). Voor degenen die de 8 x 56 kijker te volumineus of te zwaar vinden en toch een 8x vergroting verkiezen met zo'n optimaal mogelijke lichtsterkte, zijn er twee kijkers die optisch uitstekend presteren en uitermate handig in gebruik zijn. De Leica Trinovid 8 x 50 BA en de Swarovski SLC 8 x 50 B. Beide kijkers zijn van het

dakkant type, gasgevuuld en waterdicht met een gewicht van 1150 gram. Bovendien zijn beide kijkers uitstekend geschikt voor brildragers, want zij hebben de mogelijkheid om de oculairkapjes naar binnen te schuiven. De prijs van de Leica 8 x 50 Trinovid ligt op f 2898,—, terwijl de Swarovski voor f 2560,— in de winkel ligt.

Wel wil ik hierbij opmerken dat ik van mening ben dat kijkers in de 8 x 56 en 8 x 50 klasse, met betrekking tot omvang en gewicht, niet meer als universele kijkers kunnen worden beschouwd. Hiermee bedoel ik dat een 8 x 56 voor bijvoorbeeld een waterwildjacht of een bergtocht niet een optimaal handige kijker zal zijn (vandaar het compromis). Met andere woorden: bij de aanschaf van een kijker (tenzij u van plan bent om er meerdere aan te schaffen) zal de koper zelf moeten bepalen wat zijn of haar prioriteiten zijn.

Tips voor het onderhoud

Swarovski SLC 8x50 B

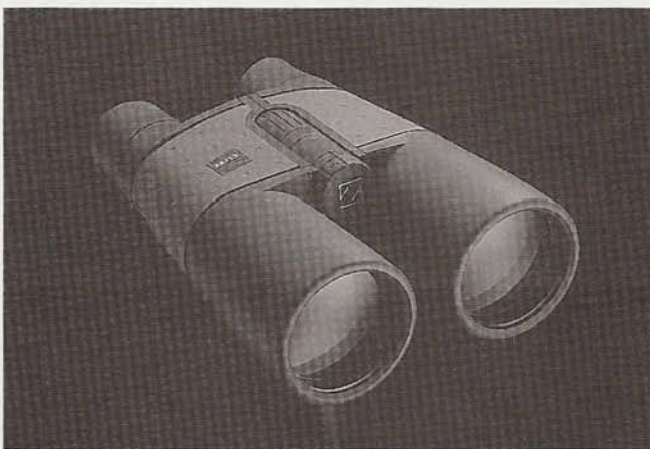
Leica Trinovid 8 x 50

Maak na afloop van uw activiteiten de kijker altijd goed schoon na deze éérst te hebben gedroogd. Het rubber reinigen met een met water bevochtigd doekje.

De lenzen van het oculair en het objectief eerst reinigen met een blaasbalgje om de stofdeeltjes weg te blazen. Als er geen vetvlekken of andere verontreinigingen meer aanwezig zijn dan de regenkap en objectiefdoppen plaatsen. Bij aanwezigheid van (vinger)vetvlekken of opgedroogd water of traanvocht moeten de lenzen als volgt worden gereinigd. Met een plukje (of schijfje) medicinale droge watten uiterst voorzichtig het aanwezige stof weg vegen. In verband met het beschadigen van de coating vooral géén druk uitoefenen! Dan de lenzen beademen en uiterst voorzichtig de lenzen met een wattenschijfje schoonvegen. Na iedere behandeling -één maal vegen het wattenschijfje vernieuwen. Dit herhalen wij totdat de lenzen schoon zijn. Lees ook de bijgeleverde voor-

schriften. **Belangrijk!** Denk er aan: nooit de lenzen beademen vóórdát de stofdeeltjes zijn weggeblazen of geveegd! Bij thuiskomst een niet-waterdichte kijker minimaal één uur in de tas laten (en daarna drogen). Hiermee wordt ten gevolge van temperatuurverschillen condens in de kijker voorkomen.

geren; bijvoorbeeld tijdens het voorover buigen, klimmen, tijgersluipgang (zoals gebruikelijk bij 'Deer Stalking'), bergbeklimming etc. Hiervoor heb ik recent een bruikbaar accessoire ontdekt, namelijk de 'Bino Handy'. De 'Bino Handy' is een leren holster waarin de kijker (met de objectieven

Zeiss 8x56 Nachtjager

Als u zo uw optische uitrusting (veld- en vizierkijkers, afstandmeters ect.) behandelt, zult u er jaren lang plezier van hebben en niet de kans lopen dat het u op een cruciaal moment in de steek laat. Veel succes bij de aankoop van een veldkijker.

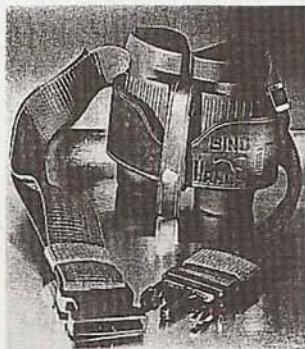
Een nuttig accessoire

Normaliter wordt een veldkijker om de nek gedragen. Dit geeft het voordeel dat de kijker altijd direct bij de hand is. Een nadeel is echter, dat bij deze draagwijze de kijker soms hinderlijk kan gaan slin-

Optolyth Royal 8x56 BGA

naar beneden) paraat op de heup kan worden gedragen. De draagriem wordt hierbij verwijderd terwijl de objectief beschermdoppen en regenkap

Bino Handy

door middel van een riempje aan de holster worden bevestigd. Het holster wordt aan een heupriem of rugzakheupriem bevestigd, zodat de kijker direct bereikbaar is zonder dat deze u (tijdens eerder genoemde omstandigheden) hindert. Bovendien ondervindt u geen nekbelasting wat, vooral tijdens bergtochten, zeer hinderlijk kan zijn. De 'Bino Handy' is uitgevoerd in een goede kwaliteit Engels leer met een robuuste bovensluiting die de kijker zijn holster opsluit.

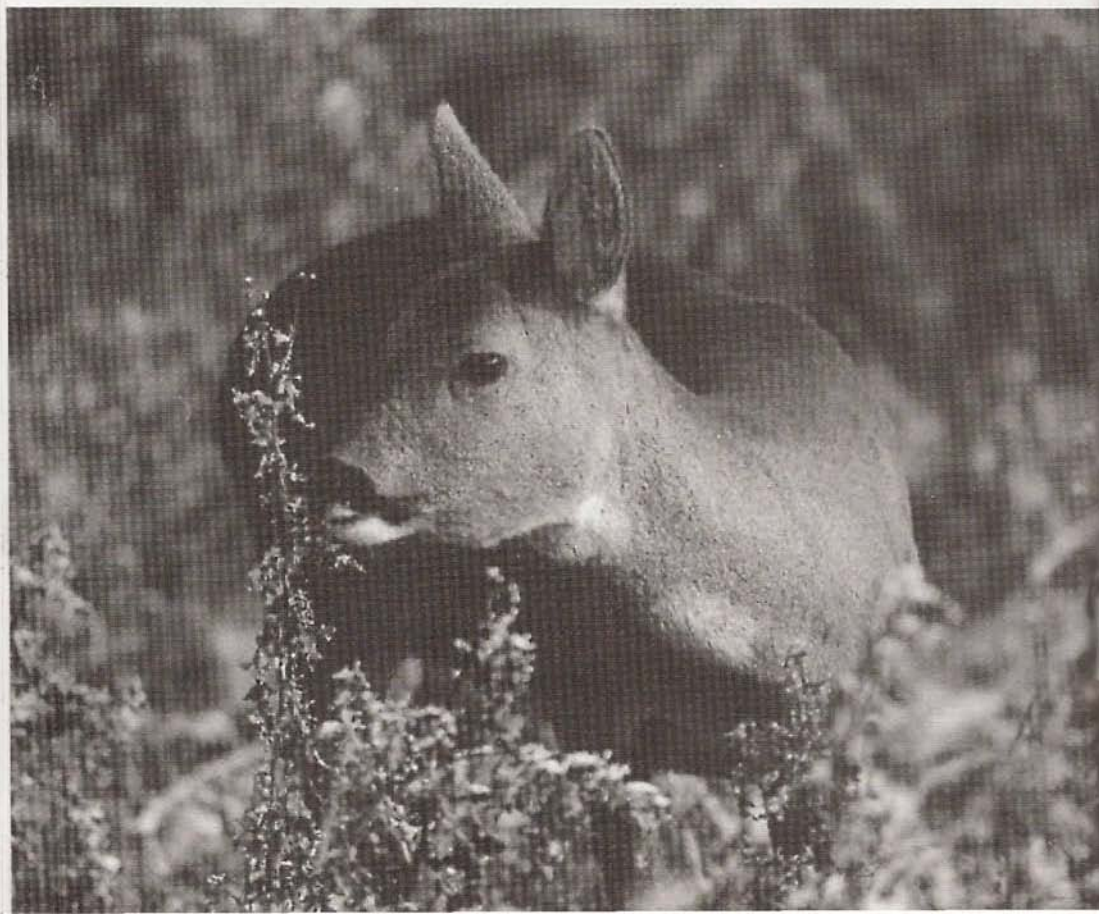
Het holster wordt in meer

dan 20 verschillende maten uitgevoerd, zodat er voor de meeste in omloop zijnde kijkers een passende holster kan worden geleverd (een speciale heupriem wordt meegeleverd).

Opmerkingen:

De genoemde prijzen kunnen zijn gewijzigd en moeten daarom als een indicatie worden gezien.

Tevens wil ik dank zeggen aan alle importeurs die het illustratie materiaal op een zo'n spontane wijze ter beschikking hebben gesteld.

De functie van de keurmeester in de WBE

-J. Brinkman-

Een nieuwe start.

Op 26 januari 1998 werd met succes de tweede try-out van de cursus 'Keurmeester binnen de WBE' van de Vereniging Het Reewild afgesloten. Nadat deze cursus het jaar tevoren ook als try-out was gestart werd besloten door de samenstellers in overleg met de Reewild-beheertentoonstellingen Commissie de cursus in het winterseizoen 1997/'98 nogmaals te herhalen.

De samenstellers (George Koenderink, Joop Schoonderbeek, Henk Hesselink en Jan Brinkman) zijn van mening dat de cursus een bijdrage kan en moet leveren aan de huidige vorm van reewildbeheer, namelijk populatiebeheer op basis van een reewildbeheerplan.

De commissie beheertentoonstellingen heeft er in haar rapport op gewezen dat het keuren, van de zowel de bokken als de geiten, zeer goed door de WBE's kan geschieden mits daar voldoende kennis aanwezig is.

Ook het uitvoeren van het reewildbeheerplan en het bepalen van het afschot kan goed door de lokale reewildcommissie gebeuren.

Foto: Joop Schoonderbeek

Na de gebruikelijke kinderziekten, welke in de eerste try-out werden gemaakt werd er dit jaar gestart met een cursus in een verbeterde opzet.

Er werd meer aandacht besteed aan:

- Het Reewildbeheerplan in zijn totaliteit
- De verschillende Draagkrachtmodellen
- Leeftijdsbepaling

Toen bekend werd dat er weer een cursus gegeven zou worden was de aanmelding van deelnemers geen enkel probleem. De samenstellers hadden besloten dat de deelnemende groep maximaal 20 personen mocht bedragen. Maar de praktijk leerde al snel dat wij bij 27 personen moesten zeggen: 'En nu niet meer!'. Met deze groep en een

aantal toehoorders uit de commissie Beheertentoonstellingen zijn we van start gegaan.

Het programma was als volgt:

1ste avond - 5 januari 1998

Inleiding over het ontstaan van deze cursus.
Reewild in de WBE: wat doen we er mee?
Reewildbeheerplan algemeen.

2de avond - 12 januari 1998

Bespreking diverse Draagkrachtmodellen
Verschillen tussen de modellen.

Uitreiking huiswerk: de opdracht bestond uit het maken van een beheerplan aan de hand van een voorbeeld WBE.

3de avond - 19 januari 1998

Leeftijdsbepaling levende ree
Verzorging trofee
Leeftijdsbepaling dode ree
gebitsslijtage
neustussenschot
slijpplaatje etc.
Praktisch oefenen.

4de middag-avond - 26 januari 1998

Praktijk in het veld: werken met een draagkrachtmodel
Theorietoets: 80 multiple choice vragen
Praktijktoets: beoordeling van een 15-tal

reegeweien met kaken, variërend van gemakkelijk tot zeer moeilijk.

Bespreking van het huiswerk

Evaluatie van

- theorietoets

- praktijkmodel

Uitreiking deelnamecertificaat

Wat is er nu veranderd ten aanzien van de eerste try-out?

- verbetering tekst
- werken met betere, gestandaardiseerde sheets en dia's
- meer tijd werd besteed aan de leeftijdsbepaling.

De samenstellers van de cursus hebben steeds voor ogen gehad: hoe krijg je reewildkeurmeesters binnen de WBE die zowel theorie als in de praktijk in staat zijn het door de overheid vereiste reewildbeheerplan op basis van een draagkrachtmodel samen te stellen, uit te voeren en te controleren. Wanneer de

Foto: Joop Schoonderbeek

samenstellers erin geslaagd zijn het door ons voorgestelde doel te bereiken, dan zal in de toekomst de beoordeling van het reewildbeheer binnen de WBE uitgevoerd worden door een keurmeester nieuwe stijl, dat in staat is zich los te

maken van de traditionele opvattingen van reewildbeheer.

Hoe nu verder met de cursus? De samenstellers hebben hierover hun gedachten en willen die binnenkort presenteren aan de regiobesturen en het landelijk bestuur.

Foto: Joop Schoonderbeek

Toevoeging commissie Beheertoonstellingen:

Op termijn ziet de commissie een belangrijke taak weggelegd voor een keurmeestergroep nieuwe stijl, die zal moeten voortkomen uit de cursisten en er in de toekomst voor zal moeten zorgen dat de regionale show's tenslotte een uniforme stijl en kwaliteit uitstralen, waarmee het landelijke reewildbeheer zal winnen aan duidelijkheid en openheid.

Alle Kogels Vliegen.....

Deel 6

-J.M. Smit-

Schietposities

In een vorig artikel hebben we geleerd om onder bijna ideale omstandigheden de kogels een beetje bij elkaar te houden. Hoe gaat dat in het veld? Vaak is het moeilijk om een redelijke steun te vinden om optimaal te kunnen schieten. We moeten daarom proberen onszelf niet in de weg te zitten. Integendeel, maak gebruik van je eigen spierbeheersing en van je zelfvertrouwen. De omstandigheden in het veld bepalen, of je moet schieten in een liggende, zittende, knielende of staande positie. Deze posities zal de jager daarom zo goed mogelijk onder de knie proberen te krijgen, al kan de ene houding iemand beter liggen dan een andere. Gebruik daarbij steeds de geweerriem als steun, zoals in het vorige artikel is beschreven. Zet de richtkijker op 4 x. Persoonlijk schiet ik ongeveer 75% zittend en 25% staand (maar in Schotland ook veel liggend).

Liggend

De benen zijn iets gespreid en het lichaam ligt in een hoek van $\pm 45^\circ$ ten opzichte van het doel. Riem op z'n plaats. Let tijdens het schieten op de ademhaling, de ogen open.

Ontspan het hele lichaam behalve de rechter arm en laat de trekker breken op een bewust moment. Let er op, dat er geen grassprietten en takjes in de kogelbaan zitten. De ellebogen rusten op de grond en de handen ondersteunen het geweer. Het is een lastige positie, die tijd kost om te bereiken. Is eigenlijk alleen toe te passen bij lage begroeiing en indien

het wild op grotere afstand staat (meer dan 200 meter). Je loopt de kans nogal vies te worden, vooral in de natte tijd op een modderachtige bodem. Een voordeel van de liggende positie is, dat bijna altijd een extra steun gevonden kan worden om de geringe hoogte tussen voorhout en bodem op te vullen. Leg de linkerhand op een paar takken, een steen, een dikke graspol, een rugzak,

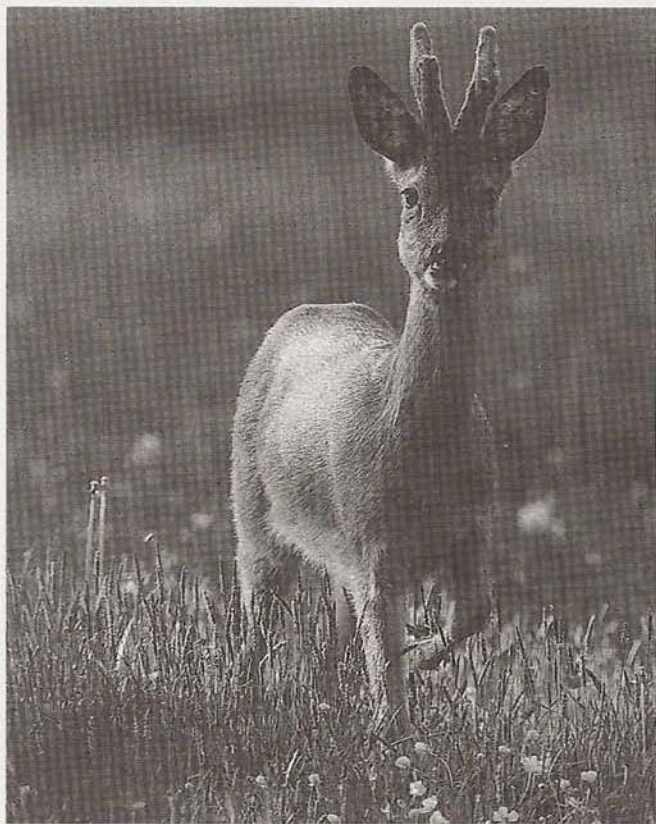

Foto: Sip de Vries

enz. Kijk bewust naar steunpunten als de mogelijkheid zich voordoet om tot schot te komen. Vooral op grotere afstanden heb je even de tijd, omdat het wild niet zo gauw verstoord wordt.

Zittend

Deze positie is het meest universeel en is in 75% van de veldomstandigheden toepasbaar. Zelf kan ik soms beter schieten in zittende positie dan met het geweer opgelegd over een motorkap b.v. Het is een referentiepositie, waarmee andere standen te vergelijken zijn. Leer ook aan om die positie heel snel te bereiken. Nog staande sla je de riem om de bovenarm. Je zet de voeten kruislings over elkaar ('alsof je nodig moet') en je laat je rechtstandig onder een hoek van 45° ten opzichte van het doel op de grond zakken, waarna de voeten weer naast elkaar worden gezet. Corpulente mensen hebben hier waarschijnlijk moeite mee. De ellebogen zet je aan de binnenkant van de nu automatisch opgetrokken knieën (dus beslist niet erop!) zodat de benen een tegensteun geven aan de armen. Ik leg altijd mijn rechter elleboog aan de buitenkant van de rechter knie. Zoek even uit wat het handigst is. Denk om de ademhaling en een ontspannen houding!

In 3 seconden ben je richtklaar, in 6 seconden kan het

schot er uit zijn! Zie je kans, om ook nog steun te vinden voor de knieën of voor de linkerhand, dan schiet je bijna net zo stabiel als over een schietbank. In onregelmatig terrein kom je van alles tegen waar je gebruik van kunt maken. Een paal, hek, boom, zwerfkei, slootkant, of vrijstaande stam, noem maar op. Staat het wild op redelijke afstand, bijvoorbeeld 180 meter, dan kun je altijd nog wel een paar meter vóór- of achteruit om een stevig steunpunt te benutten.

Knielend

Linker voet met de zool op de grond, het linker been is gebogen. Het rechterbeen wordt zo plat mogelijk op de grond gelegd (oefening!), de rechtervoet met de zijkant ook plat. Riem in positie. Ga nu op de binnenkant van de rechtervoet zitten, dat geeft meer steun dan op de hak. Het lichaam is in 45° ten opzichte van het doel. Linker elleboog langs de knie, de rechter arm is horizontaal. Dit vind ik voor mezelf de slechtste schiethouding en mijn resultaten zijn nagenoeg gelijk aan staand schieten. Anderen kunnen dat anders ervaren en het beter doen. Zwakke punten zijn de linkerhand, de linker knie en de rechter elleboog. Schiet in ieder geval met de riem als hulpmiddel en kijk dan of linkerhand of knie afgezet kunnen worden tegen een

boom, steen of iets anders. De rechter elleboog vraagt soms ook om een steuntje! Een knielende houding geeft trouwens niet veel méér steun dan een staande. Is het niet mogelijk om op de rechter voet te gaan zitten (hoogte struikgewas) of om de linker elleboog te steunen, blijf dan liever staan, vooral indien staand wel een goed steunpunt gevonden kan worden.

Foto: Joke Hendriks

Staan

Naast het zittende schieten is dit de meest voorkomende stand. Niet alleen door de indoctrinatie van de reclame (altijd zie je schutters staand schieten), ook is deze stand het gemakkelijkst en het snelst in te nemen. Helaas is het wel de meest onnauwkeurige positie, indien niet afgesteund wordt.

Het lichaam staat op 90° van het doel, dus de tenen wijzen naar oost als het doel in noordelijke richting staat. De houding moet naar mijn mening anders zijn dan men normaal gewend is te zien.

Dus geen houding als bij het hanteren van een hagelgeweer. De rechterhand zit om de hals van de kolf, maar de linkerhand ligt bijna tegen het magazijn aan, de linkerarm is dus sterk gebogen. De linker elleboog rust tegen de zijkant van de borstkas en krijgt zo extra steun. Je staat iets achterover geleund. De rechter arm is horizontaal. De riem zit tegen de oksel, die helpt tenminste nog iets om een vrij zeker schot af te kunnen geven.

Staan vrijhandig (Foto: Jan Smit)

De moeilijkste houding, maar oefen deze veel, want het komt vaak voor, dat je zo moet schieten. Elke steun is hierbij welkom. Tegen een boom afsteunen doe je bij voorbeeld met de linkerhand, waarbij je een paar vingers tussen het voorhout en de boom legt. Gebruik ook altijd de riem, dat scheelt aanmerkelijk.

Staan schiet ik, aangestreekt met de riem om de arm, praktisch even nauwkeurig als zittend (met de riem) en zonder steun. Bij het staande afsteunen komen de linkerarm en -hand meer naar voren. De linkerarm en hand moeten ook meer naar voren, indien op vluchtend wild geschoten wordt. Dat kan (voordat er kritiek op deze wijze van schieten geleverd wordt) soms nodig zijn bij slecht geplaatste treffers waarbij het wild nog weg probeert te komen. Een gestrekte arm is dan behulpzaam om een vloeiende geweerbeweging tot vóór het wild te handhaven. (Voorhouden!).

Opgelegd en aangestreekt schieten

In alle posities (bij liggend schieten vermeldde ik dat al), is opgelegd schieten soms mogelijk. Sommige jachtopzichters of drijvers bieden hun schouder aan om als steun te dienen. Persoonlijk ben ik daar geen voorstander van. Afgezien van mogelijke gehoorbeschadigingen bij de bereidwillige steunverlener, vind ik het schieten over mensen niet stijlvol. Probeer zoveel ervaring op te doen, dat dit soort hulp niet nodig is! Steun bij het aanstrijken nooit tegen de loop zelf, maar gebruik het voorhout. Welke extra steun ook gekozen wordt, zorg er voor dat er altijd iets zachts tussen steunpunt en buks gelegd wordt.

Een paar vingers, een jas, pet of rugzak: alles is goed.

Zittend + riem + steun.

Staan + riem + steun.

Deze foto's zijn op deze manier genomen om de schiethouding duidelijk weer te geven (studio-opname).

Foto's: Jan Smit

Duidelijk is te zien, dat de loop ruim vrij blijft van het steunpunt, in dit geval een boomstammetje.

Voor alle posities is droog oefenen (thuis) belangrijk, steeds maar weer, tot het bereiken van een bepaalde stand een automatisme geworden is. Ook de trekker-

Foto: Joke Hendriks

afstelling (breekpunt) wordt er zo 'ingeslepen'. Door al deze oefeningen gaat de buks als een deel van ons zelf aanvoelen, zoals een hamer bij een timmerman. Een positie het dichtst bij de grond is vaak het meest nauwkeurig. Bij voorkeur niet staand, als het bijvoorbeeld zittend kan. Er hangt trouwens ook nogal wat af van iemands lenigheid en vaardigheid. Iedere steun, die je in het veld kunt vinden, is welkom.

Jaag je voor de voet of ber-send, dan is staand schieten de snelste methode. Probeer dan ook dit zo vaak mogelijk te trainen. Zet eens een aantal A4-tjes op 50, 100, 150, 175 en 200 meter en probeer in een vlot tempo (een schot

per 4 seconden) de achtereenvolgende schijven te treffen, eerst staand zonder steun, daarna (met nieuwe schijven) staand met steun. Bewaar altijd de schijven, dat is leerzaam.

De in het veld meest gebruikte methode is echter zittend schieten, en dat kan op bijna alle afstanden. Mensen op de hoogzit schieten opgelegd. Ook oefenen dus!

MOA

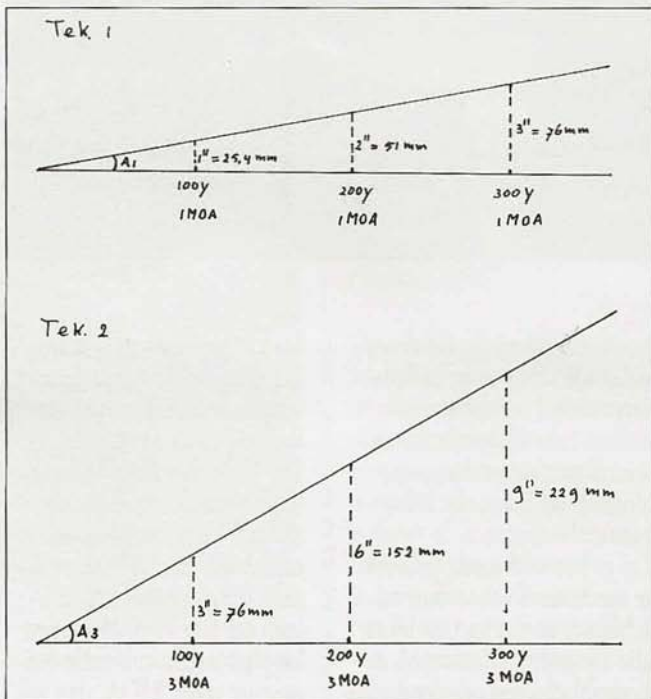
De nauwkeurigheid die haalbaar is, wordt in Amerikaanse boeken en bladen aangegeven met het begrip 'Minute Of Angle (Arc)', ook wel MOA. Dit is precies 1/60e deel van één graad van een cirkel (die uit 360 graden bestaat). Je kunt hier dus een heel klein

hoekje mee uitdrukken en het grappige is, dat je deze waarde kunt gebruiken, onafhankelijk van de afstand. De 'hoek' van de 'afwijking' blijft immers, ongeacht de afstand, steeds gelijk! Het toeval wil, dat 1 MOA praktisch overeenkomt met één inch op 100 yard. Heeft een loop/patrooncombinatie een precisie van 1 MOA, dan wil dat zeggen, dat op 100 yard (= ± 91 meter) een groep van bijvoorbeeld 5 treffers binnen 1 inch (= 25,4 mm) gehouden kan worden. Is een jager in staat, om in een bepaalde schietpositie een nauwkeurigheid te bereiken van 3 MOA (dus inclusief de 1 MOA van het geweer), dan houdt hij de treffers op 100 yard in 3" (inch), ± 7,6 cm. Vergroot je

de afstanden tot 200 of 300 yard, dan schiet je groepen op die afstanden van respectievelijk 2 x 3 en 3 x 3 inch (theoretisch). Dat is dan ± 15 en 23 cm, maar het blijft 3 MOA! Het is gemakkelijk om in Engelse maten te rekenen, omdat een heleboel referentiegegevens in de Engelse literatuur daar ook vanuit gaan.

Deze 1 MOA betekent, dat op b.v. **200 yard** de inslagen $2 (200 \text{ yard}) \times 1 \text{ (MOA)} \times 25,4 \text{ mm}$, oftewel 51 mm uit elkaar liggen en op 300 yard $3 \times 1 \times 25,4 \text{ mm} = 76 \text{ mm}$, maar het blijft 1 MOA!

Tekening 2: (A_3)
De afstand tussen de verst uiteengelegen kogelinslagen

Tekening 1: (A_1)
De afstand tussen de verst uiteengelegen kogelinslagen op de schijf op 100 yard (91 meter) is 1 inch; 25,4 mm. De hoek tussen deze verst uiteengelegen inslagen en de loopmond wordt aangegeven door hoek A_1 , en geeft 1 MOA weer (1 inch op 100 yard = 1 MOA = 25,4 mm).

op 100 yard is 3 inch, 76 mm. De hoek tussen deze verst uiteengelegen inslagen en de loopmond wordt aangegeven door hoek A_3 , en geeft op 100 yard 1 (100 yard) $\times 3'' = 3 \text{ MOA}$ weer, waarbij de kogels dus 76 mm uit elkaar liggen. Deze 3 MOA betekent, dat op **200 yard** de inslagen 2×3

(MOA) $\times 25,4 \text{ mm}$, oftewel 152 mm uit elkaar liggen en op 300 yard $3 \times 3 \times 25,4 \text{ mm} = 229 \text{ mm}$, maar het blijft dus 3 MOA!

Berekening van de MOA, uitgaande van metrische maten doe je als volgt.

1. Bereken de schootsafstand in meters naar yards. Je schiet b.v. op 115 meter. Dat wordt dan $115 \times 1,094 = 126 \text{ yards}$ (zie conversietabel in een eerder artikel).

2. Bereken de afstand van de verst uiteengelegen kogelinslagen in millimeters (door δ het midden van de kogelinslagen te nemen, of b.v. de linker of rechter randen van de inslagen). Meting kan 82 mm geven, dit is in inch $82 : 25,4 = 3,23''$.

3. Bereken nu de MOA. Herleid het aantal inches tot 100 yards. Deel daartoe de uitkomst van 3,23 inch door de factor 1,26 (100 yard is factor 1, 200 yard factor 2 enz), dus $3,23 : 1,26 = 2,55 \text{ MOA}$.

Reken je in MOA, dan geef je dus de nauwkeurigheid aan van jezelf of van de buks, onafhankelijk van de afstand!

Nadere informatie:
'Jachtvademeccum', (handboek voor het jachtbedrijf)
Koninklijke Vermande b.v.
Postbus 20
8200 AA Lelystad
Tel. 0320 - 222 944
Fax. 0320 - 226 334

Uniek

-P.H. Schneider-

Uniek, 28 kalveren in één reeënleven.

Een in 1982 op een Oostenrijkse boerderij groot geworden moederloos geitkalf komt ieder jaar na de geboorte van haar jongen weer voor een tijdje op de boerderij terug. Op twee jaar na zette de inmiddels 13 jarige geit uitsluitend drielingen! In het totaal bracht zij 28 kalveren groot! Wat een goede aanleg en een uitstekende biotoop in één reeënleven kan betekenen!

'n Afwerpstang

Als fervent kievitseierenzoeker gaat er ieder jaar, zeker bij het vinden van het eerste nestje, altijd wat door me heen. Maar bij het vinden van een afwerpstang, zeker één van bijgaand caliber, maak ik een indianendans. Want zoiets is, mij

althans, niet vaak overkomen in een jagersleven van bijna

een halve eeuw! Laat ik nou de betreffende bok vorig jaar op een schitterende ochtend onder de hoogzit hebben gehad en gefotografeerd. Op het moment van vinden wist ik in eerste instantie dan ook werkelijk niet wat ik zag, maar dat zult u zich wel kunnen voorstellen. Voor de echte ree-wildfanaten onder ons hierbij nog enkele technische gegevens.

Gewicht: 241 gram - Lengte: 26 cm. - Oogtak: 11 cm. - Rozenomvang: 17,5 cm.

Foto: Paul Schneider

Aktiviteitenkalender

Regio Limburg

organiseert op vrijdag 20 maart 1998 haar Reewildbeheertentoonstelling in Herberg 'De Troost' te Heibloem (bij Roggel). De opening is vanaf 20.00 uur, er bestaat vanaf 19.00 uur reeds gelegenheid de tentoongestelde trofeeën en gegevens te bezichtigen. De avond zal worden opgeluisterd met een hapje en een drankje.

Stichting Reewild Trofeeënshow Gelderse Achterhoek

organiseert op 21 en 22 maart 1998 haar 31e Reewildshow in Hotel Café Restaurant 'De Exelse Molen'. De openingstijden zijn op zaterdag 21 maart van 10.00 - 19.30 uur. Op zondag van 10.00 - 17.00 uur. Op zaterdag 21 maart is er een schilderijen-expositie en verkoop. Tevens vindt er een veiling van jachtartikelen plaats welke om 14.00 uur begint. Voor inbreng van artikelen kunt u contact opnemen met tel.nr. 0573-252720.

De Stichting Wildbeheer Veluwe

organiseert de Grofwildbeheertentoonstelling 1997/1998. Deze wordt in samenwerking met de Regio Veluwe-Betuwe van de Vereniging Het Reewild, Vereniging tot Behoud van het Veluws Hert en de Vereniging Wildbeheer Veluwe georganiseerd en wordt gehouden in Het Aardhuis te Hoog Soeren op zaterdag 21 maart 1998 van 10.00 - 21.00 uur en op zondag 22 maart 1998 van 10.00 - 17.00 uur.

Regio Oost-Brabant

organiseert op vrijdag 3 en zaterdag 4 april 1998 haar jaarlijkse Reewildbeheertentoonstelling. Deze zal worden gehouden in zaal 'Prinsenhof' Hoofdstraat 43, te Best

Jaarvergadering Vereniging Het Reewild

Op 18 april 1998 zal de Jaarvergadering van de Vereniging Het Reewild in Hotel Bakker te Vorden plaats vinden. Een uitnodiging en een agenda treft u in dit nummer aan.

Regio West- en Midden-Brabant

organiseert op 25 en 26 april 1998 haar jaarlijkse Reewildbeheertentoonstelling in Hotel 'Bellevue' Dorpsstraat 27 te Chaam. De opening is op zaterdag 25 april 1998 om 20.00 uur en op zondag is de tentoonstelling geopend van 12.00 - 17.00 uur. Deze expositie draagt het motto 'Reeënjacht als onderdeel van het reewildpopulatiebeheer'. Er zullen die dag een groot aantal stands aanwezig zijn met aantrekkelijke aanbiedingen. De toegang is gratis.

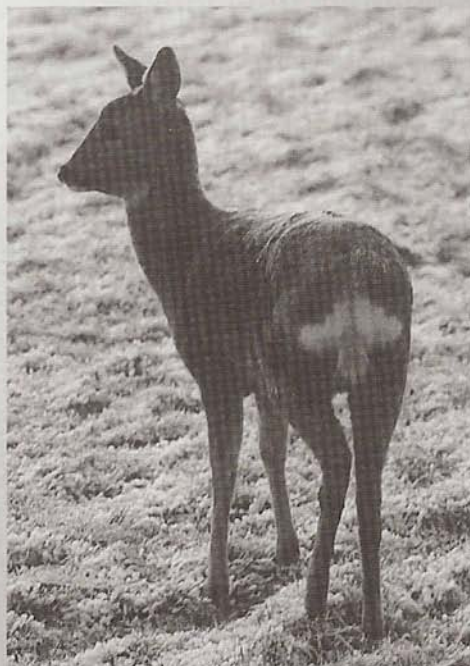

Foto: Joke Hendriks

Nieuws van onze ledenservice

-J.E. van Herp-Bruynius

Capreolus

Deze Capreolus is toch weer bijzonder. Er is namelijk nog geen nieuwe redactie, maar gelukkig wordt er hulp aangeboden en langs deze weg wil ik graag diegenen bedanken, die mij hebben geholpen deze editie te maken. Zonder hun medewerking was dit absoluut niet gelukt. Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om twee mensen te noemen die zich bijzonder inzetten voor Capreolus: Joke Hendriks, die mij steeds bijstaat en dit blad met deskundig materiaal illustreert en Rob van Dijk, die heel wat gesprekken voert en kilometers aflegt om adverteerders te vinden. Joke en Rob, hartstikke bedankt voor jullie inzet en de prettige samenwerking!

Contributie 1998

Meer dan de helft van onze leden hebben hun contributie over het jaar 1998 reeds overgemaakt. Fantastisch, applaus voor uzelf! Daarbij kwamen ook vele extra bijdragen voor de Vereniging binnen, namens het bestuur wil ik u daar hartelijk voor bedanken. Diegenen die hun acceptgirokaart nog thuis hebben liggen zou ik vriendelijk willen vragen deze in te vullen en te verzenden, wie weet hebben

we dan na de grote vakantie **geen wanbetalers**, dat bespaart de Vereniging een hoop tijd en vooral geld.

Ledenaantal

Het ledenaantal blijft een beetje hangen op hetzelfde niveau. Het is heel moeilijk om die 2200 te passeren. Bij het ingaan van het nieuwe contributiejaar kwamen er toch ook weer vele opzeggingen binnen. Over het hele jaar 1997 waren dit er 108, terwijl we 156 nieuwe leden konden inschrijven. Een

oproep aan u: 'Er is vast nog wel een nieuw lid te werven in uw omgeving', laten we met z'n allen proberen eens definitief boven de 2200 te komen.

Antwoordapparaat

Een antwoordapparaat is misschien best wel een beetje eng. Toch is het verstandiger om een boodschap achter te laten en uw telefoonnummer in te spreken, u wordt echt zo spoedig mogelijk teruggebeld.

Foto: Joke Hendriks

